

In memoriam:

Indrek Ude

19. II 1961 – 28. VI 2024

On äärmiselt kurb ja teravalt valus. Kaotusvalu sõbra ja kamraadi lahkumise puhul. Kaotusvalu on paradoksaalselt isekas tunne: minul on valus, sest tema on lahkunud... Aga isekus ei ole küll see sõna, mis Indrek Udele mõteldes esimesena pähe võiks tulla. Pigem vastupidi. On inimesi, kes ei tüki esiplaanile, kuid kes on kui kindel tugi ja ühendav substantis, keda me kipume võtma iseenesestmõistetavalt ning kelle erakordsust tajume alles siis, kui nad on meie seast lahkunud. Indrek elupõlise toimetajana oli just niisugune: töös pühendunud ja põhjalik, äärmiselt süstemaatiline ja selgust taga ajav nii sisus kui ka vormis. Seda kõike tegi ta pigem vaikselt ja otsekui muuseas, aga järjekindlalt. Peene nüansitaju ja huumorisoonega inimlik ja seesmiselt väga kultuurne tegutseja, mõnes mõttes konfutsiaanlike ideaalide – inimlikkuse, kirjatundmise ja perekondlikkuse – kehastaja, kuigi selle viimasega ta ise ehk täiesti nõus ei oleks. Päris kindlasti võib ütelda, et ennekõike tänu Indrek Udele on tema korrespondeeritud ja toimetatud väljaanded – omaaegne Tartu Ülikooli ajaleht TRÜ, aga eriti Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi kultuurileht EAO Sõnumitooja, ajakiri Akadeemia ja muidugi meie Idakiri – seda nägu, mis need olid ja on.

Kes oli Indrek Ude inimesena? Sõber, kaasvõitleja ja vend – kindlasti!

Aga mida ta seesmiselt tegelikult ja sügavamalt tundis, see oli kohati enigmaatiline isegi ta lähedasematele sõpradele. Hoolimata erakordselt suurest sõprus- ja tutvuskonnast ei avanud Indrek end kergesti. Kuipalju me tegelikult aru saime, et Indreku seesmine kvaliteet võis olla eksistentsiaalne üksildustunne? Mitte üksindus või isolatsioon, vaid üksildus kui emotsionaalselt ja sotsiaalselt tundliku, kompromissitult humanistliku ning kultuurse hooliva inimese isiksuslik joon. Minul on tunne, et Indrekut motiveeris püüd teha omalt poolt kõik, et inimesed tema ümber ennast hästi tunneksid, et sotsiaalne ja tundeline väli meie ümber oleks pigem meeldiv. See omadus tegigi Indrekust hea kamraadi ja sõbra. Ja eks me seda siis ka heal meelel ära kasutasime, kui aga saime! Indrek oli suurepärane meeskonnamängija, kes andis endast oma osa täitmisel parima, toetades samal ajal kaaslasi. Küllap sellepärast oligi temaga hea ühes paadis olla sõna otseses mõttes nii Võrtsjärvel purjetades kui ka ülekantud tähenduses.

Indrek oli – nüüd võib vist juba niimoodi ütelda – vana kooli ajakirjanik, sest TRÜ žurnalistikaosakonna vilistlasena kandis ta endas seda kvaliteetset kultuuri ja vaimu, mida tollased parimad õppejõud ning tõelised mentorid haigest ühiskonnast hoolimata oma üliõpilastele edasi suutsid anda. Omamoodi paradoksaalne on seegi, et Indrek Ude lõpetas 1985. aastal hoopis kitsamalt tele- ja raadioajakirjanduse eriala, aga kandis terve elu hoolt kirjutava ajakirjanduse toimimise eest. Elukestev õpe ja teostus kõige ehedamal moel! Sellepärast oli Indreku saamine Akadeemia tegevtoimetajaks ajakirja taasasutamisest peale 1989. aastal loogiline ja loomulik. Nõndaviisi siis...

Indrek Ude on lahkunud ja kaotus on alati korvamatu meie, veel elavate meelest. Indrekule ehk ei meeldiks meie kurvameelsus tema lahkumise puhul ning sellepärast olgem rõõmsad ja tänulikud, et meil oli võimalus jagada oma elu Indrek Udega. Kiiret ja õnnelikku ümbersündi, kallid sõber!

Harri Ints